

Asia	Tekijänoikeudet harjututkimuksen yhteydessä syntyneeseen aineistoon
Hakija	Tieteentekijöiden liitto
Annettu	Helsingissä 8.10.1999

Selostus asiasta

Tieteentekijöiden liitto (jäljempänä liitto) on 23.4.1999 saapuneella kirjeellään pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa jäsenensä Osmo Kontturin tekijänoikeuksista.

Liiton mukaan Kontturi on toiminut valtakunnallisen harjujen moninaiskäyttötutkimuksen tutkijana, tutkimusassistenttina ja erikoistutkijana vuosina 1972—1989. Tutkimuksen rahoittajina ovat olleet muun muassa Suomen Akatemia, sisäasiainministeriö, ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, kaikki Suomen seutukaavaliitot, eräät säätiöt, useat SKR:n maakuntarahastot sekä eräät kaupungit. Tutkimusta suoritettiin vuodesta 1978 lähtien Joensuun yliopistossa. Ensin sitä suoritettiin maantieteen laitoksella ja sitten vuodesta 1985 lähtien Karjalan tutkimuslaitoksessa. Tutkimuksen aikana syntyi laaja harjututkimusaineisto sisältäen muun muassa

- noin 41000 lähinnä Suomen harjuja, vesi- ja suomalaisia sekä kulttuuriympäristöjä esittävää diakuva,
- noin 25000 lähinnä Suomen harjuista, Pohjois-Karjalan soista sekä Itä-Suomen vesimaisemista otettua mustavalkokuvaa,
- ilmakuva eli niin sanottuja pystykuvia Suomen harjualueista,
- kaitafilmiarkiston Suomen harjuista,
- harjujen perusinvestoinnin lomake- ja kartta-aineiston,
- peruskartta-arkiston, joka sisältää merkintöjä harjuista,
- mikrotietokoneen kovalevyllä tallennetun, päivitetyn harjualue tietokannan, joka sisältää tiedot yli 2000 tutkitusta harjualueesta, sekä
- tieteelliset alkuperäishavainnot ja -kuvaukset sekä valokuvamuistiinpanot.

Liiton mukaan ympäristöministeriö päätti Kontturia kuulematta siirtää vuosina 1986—1991 rahoittamiinsa tutkimushankkeisiin sisältyvän valtakunnallisen harjututkimusaineiston ympäristötietokeskuksen hallintaan. Aineisto sijoitettiin Pohjois-Karjalan vesi- ja ympäristöpiiriin. Sopimus annettiin Kontturille ainoastaan tiedoksi. Lausuntopyynnössä huomautetaan, että aineisto, josta ympäristöministeriö päätti, oli itse asiassa syntynyt vuosina 1972—1985.

Lausuntopyynnössä tarkoitetun aineiston hankinta on liiton mukaan tapahtunut pääosin Kontturille myönnettyillä Suomen Akatemian henkilökohtaisilla apurahoilla. Ministeriöiden tutkimussopimuksiin perustuvat varat on käytetty lähes kokonaan apuhenkilökunnan palkkoihin.

Liiton mukaan Pohjois-Karjalan vesi- ja ympäristöpiiri on luovuttanut Kontturilta lupaa kysymättä ainakin kaksi hänen ottamaansa valokuvaa "Metsäluonto ja metsänhoito Pohjois-Karjalassa" -julkaisua varten. Liiton mukaan Kontturin ottamat valokuvat ovat ainutlaatuisia sekä pitkäaikaiseen suunnitteluun ja tutkimuskokemukseen perustuvia.

Liitto pyytää tekijänoikeusneuvoston lausuntoa seuraavista kysymyksistä:

- 1) Onko Kontturin tekijänoikeuksia loukattu, kun edellä kuvattu harjututkimusaineisto on häneltä kysymättä siirretty Ympäristötietokeskuksen haltuun?
- 2) Onko Kontturin tekijänoikeuksia loukattu, kun hänen ottamiensa ainutlaatuisia harjuvalokuvia on käytetty lupaa kysymättä?
- 3) Kenellä on tekijänoikeudet harjututkimusaineistoon?

Lausuntopyyntöön on liitetty siinä viitattu ympäristöministeriön 17.5.1991 antama päätös. Siinä todetaan, että "ympäristöministeriö on päättänyt siirtää vuosina 1986—1991 rahoittamiinsa tutkimushankkeisiin sisältyvän valtakunnallisen harjututkimusaineiston Ympäristötietokeskuksen hallintaan. Aineiston sijoituspaikka on Pohjois-Karjalan vesi- ja ympäristöpiiri. Aineiston tietojen luovuttamisesta päättää Ympäristötietokeskus ympäristötietojen luovuttamista koskevia yleisperiaatteita soveltaen."

Lausuntopyyntöön on liitetty myös valokopiot kahdesta "Metsäluonto ja metsänhoito Pohjois-Karjalassa" -julkaisun sivusta. Valokopioissa näkyy kaksi Kontturin ottamaksi merkittyä valokuvaa.

Osmo Kontturi on 31.5.1999 päivätyllä kirjeellään täydentänyt lausuntopyyntöä. Kontturi kertoo toimineensa vuosina 1972—1974 valtakunnallisen harjututkimuksen projektitutkijana Suomen Akatemian rahoittamassa kansallispuistoprojektissa. Hän kertoo olleensa tuolloin päätoiminen opettaja Espoon kaupungin Vapaaniemen yhteiskoulussa. Vuosina 1975—1987 Kontturi kertoo toimineensa Suomen Akatemian tutkimusassistenttina, projektitutkijana, nuorempana tutkijana ja vt. vanhempana tutkijana sekä valtion luonnontieteellisessä että ympäristötieteellisessä toimikunnassa. Vuosina 1972—1987 harjujen tutkimushankkeen pääasiallinen rahoittaja oli Suomen Akademia. Vuosina 1988—1989 hanketta rahoittivat pääosin ympäristöministeriö, Joensuun kaupunki ja eräät seutukaavaliitot. Tällöin Kontturi kertoo toimineensa vt. erikoistutkijana Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksessa.

Kontturin mukaan uutta tutkimusaineistoa ei juurikaan syntynyt vuosina 1988 ja 1989, koska muun muassa ilmakehuautoiminta päättyi vuonna 1987.

Kontturin mukaan lausuntopyynnössä tarkoitettussa hankkeessa toimi lähes koko 1980-luvun ajan Suomen Akatemian rahoittama projektisihteeri sekä Suomen Akatemian, ympäristöministeriön ja Joensuun kaupungin rahoittama projektitutkija. Suomen Akatemian rahoittamana hankkeessa toimi myös kesätyöntekijöitä, joilla Kontturin mukaan on merkittäviä kuva oikeuksia syntyneeseen aineistoon.

Kontturin mukaan luvaton julkaisuautoiminta on edelleenkin jatkunut. Esimerkkinä tästä hän viittaa TemaNord -julkaisuun 1998:584 ("Israndslinier i Norden") sisältyvään kuvaan numero kolme.

Tekijänoikeusneuvostolle on toimitettu lisäksi julkaisu "Metsäluonto ja metsänhoito Pohjois-Karjalassa" sekä erikseen värikopiot julkaisuun sisällytetyistä Kontturin ottamiksi merkityistä valokuvista. Julkaisusta ilmenee, että se on painettu Joensuussa vuonna 1995. Julkaisija on ollut Pohjois-Karjalan metsälautakunta.

Ympäristöministeriön vastine

Tekijänoikeusneuvosto on varannut ympäristöministeriölle tilaisuuden ilmaista näkemyksensä asiassa.

Ympäristöministeriön (jäljempänä ministeriö) 21.6.1999 päivätyssä vastineessa todetaan, että harjututkimusaineistoa on tuotettu vuosien 1972—1989 aikana niin sanotun Valtakunnallinen harjututkimus -projektin yhteydessä useiden eri rahoittajien toimesta. Ministeriön mukaan tutkimuksen päärahoittajia ovat olleet Suomen Akatemia, sisäasiainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö ja seutukaavaliitot.

Ministeriön vastineesta ilmenee, että projektiaineiston tuottamiseen on osallistunut Kontturin lisäksi yhdeksän muuta henkilöä.

Ministeriön mukaan harjuaineiston valokuvat on kuvattu pääosin valokuvaajien omilla kameroilla. Filmit on hankittu pääosin valtion tai tilaustutkimuksen määrärahoihin. Valokuvat on valmistettu joko yliopiston kuvauslaitoksella tai valokuvausliikkeissä valtion tai tilaustutkimuksen määrärahoihin. Ilmakuvat on otettu Ilmavoimien lentokalustolla tai Blue Wings/Pekka Surakka -yhtiön lentokalustolla valtion tai tilaustutkimuksen määrärahoihin. Muu harjuaineiston materiaali on ostettu valtion tai tilaustutkimuksen määrärahoihin taikka saatu lahjoituksena. Lahjoituksina on saatu esimerkiksi seutukaavaliitoilta ja ministeriöiltä karttapohjia. Piirtämistyöt ja atk-rekisterin ohjelmointityö on ministeriön mukaan tehty virkatyönä.

Harjututkimus sijoitettiin ministeriön mukaan Joensuun yliopistoon vuonna 1978. Projektin päätyttyä vuonna 1989 harjututkimuksen ja sen aineiston järjestämisestä käytyjen useiden neuvottelujen jälkeen harjuaineisto siirrettiin Ympäristötietokeskuksen hallintaan vuonna 1991. Aineisto sijoitettiin Pohjois-Karjalan vesi- ja ympäristöpiiriin, josta sittemmin on tullut Pohjois-Karjalan ympäristökeskus.

Ministeriön mukaan harjututkimusaineiston omistusoikeuden on todettu olevan valtiolla. Tekijänoikeuksia ministeriön mukaan on toisaalta tekijöillä ja toisalta tutkimusten tilaajilla.

Ministeriön mukaan aineistoon olevien tekijänoikeuksien toteaminen on ollut ongelmallista, koska aineisto on arkistoitu erittäin puutteellisesti. Käydyissä neuvotteluissa osapuolten kesken on todettu, että aineiston arkistointi olisi hyvä saada asianmukaiseen järjestykseen. Ympäristöministeriö on myöntänyt Pohjois-Karjalan ympäristökeskukselle useana vuonna määrärahan harjuaineiston arkistointia ja rekisteröintiä varten. Aineiston käsittelyn mittavuuden vuoksi rekisteröinti ja sitä koskeva loppuraportti saadaan valmiiksi vuonna 2000. Ministeriön mukaan Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen kanssa on sovittu, että käsittelemätöntä harjuaineistoa ei käytetä julkaisuissa sinä aikana kun aineiston rekisteröinti on kesken.

Ministeriö kertoo, että sen tarkoituksena on tehdä harjuaineiston käyttö- ja muista oikeuksista eri osapuolten kesken kirjallinen sopimus siinä vaiheessa, kun harjuaineiston rekisteröintiä koskeva loppuraportti on ministeriön käytettävissä.

Lausuntopyyntönsä toisen kysymyksen osalta ministeriö toteaa, että sen tiedossa on vain yksi harjuaineiston valokuva, jota on kolmannen osapuolen toimesta käytetty aineiston selvitystyön aikana. Valokuva sisältyy Kontturin mainitsemaan julkaisuun "Israndslinier i Norden". Ministeriön mukaan kuva liittyy kuvakokoelmaan, jonka Kontturi on ministeriön ja Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen tietämättä luovuttanut Turun yliopiston ja FT Veli-Pekka Salosen käyttöön. Ministeriö toteaa, että ilmeisesti osapuolten kesken ei ole tehty kirjallista sopimusta valokuvan käyttämisestä julkaisussa.

Ministeriön mukaan julkaisussa "Metsäluonto ja metsänhoito Pohjois-Karjalassa" käytetyt suo- ja maisemakuvat eivät asiallisesti kuulu harjuaineistoon.

Ministeriö on liittännyt vastineeseensa 17.4.1989 päivätyn neuvottelumuistion, 14.4.1989 päivätyn muistion harjututkimusaineiston omistus- ja tekijänoikeuksista, 16.4.1989 päivätyn muistion, 14.3.1989 päivätyn neuvottelumuistion, ympäristöministeriön kirjeet 24.8.1990 ja 30.3.1998 sekä geologian tutkimuskeskuksen ympäristöministeriölle lähettämän kirjeen. Lisäksi ympäristöministeriö on toimittanut tekijänoikeusneuvostolle Veli-Pekka Saloselta saamansa, 22.6.1999 päivätyn kirjeen. Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että esimerkiksi ympäristöministeriön kirjeestä (30.3.1998) ilmenee, että

ympäristöministeriö on myöntänyt Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen käyttöön varoja harjututkimuksen kuva-arkiston ja tietokantojen huoltoon, aineiston digitointiin ja käytön kehittämiseen.

Suomen Akatemian vastine

Tekijänoikeusneuvosto on varannut Suomen Akatemialle (jäljempänä Akatemia) tilaisuuden ilmaista näkemyksensä asiassa.

Akatemian 29.7.1999 päivätyssä kirjelmässä kerrotaan, että Akatemian tehtävänä on rahoittaa tieteellistä tutkimusta. Rahoitus tapahtuu pääasiallisesti nimittämällä tutkijoita eritasoisiin tutkijanvirkoihin, joita ovat olleet muun muassa tutkimusassistenttien sekä nuoremman ja vanhemman tutkijan virat. Tutkija voidaan myös palkata Akatemian myöntämällä tutkimusmäärärahalta virka- tai työsuhteeseen esimerkiksi johonkin korkeakouluun, jossa tutkimustyö tapahtuu. Aikaisemmin tutkija voitiin palkata myös palvelussuhteeseen suoraan Akatemiaan, vaikka tutkimustyö tapahtuikin jossakin korkeakoulussa.

Akatemian kirjelmän mukaan Kontturi on niin sanotun harjututkimusaineiston laatimisen ja kokoamisen aikana ollut virkasuhteessa Akatemiaan. Hän on toiminut harjututkimuksen tekemistä varten myös tutkimusmäärärahan puitteissa työsuhteisena projektitutkijana. Kirjelmän mukaan Kontturille ei sen sijaan liene myönnetty henkilökohtaisia apurahoja.

Akatemia kertoo, ettei se toistaiseksi ole edustanut rahoittamiensa tieteellisten tutkimusten tuloksiin olevia immateriaalioikeuksia valtiolle. Akatemian mukaan tekijänoikeudet sen rahoittamassa tutkimuksessa kuuluvat aina tekijälle itselleen, ellei niistä erikseen toisin sovita. Tutkimusmäärärahoilla hankitut laitteet ja muu tarpeisto ja aineisto jäävät Akatemian mukaan valtion omistukseen ja kuuluvat yleensä sille korkeakoululle, jossa tutkimus on tehty.

Akatemian näkemyksen mukaan tekijänoikeudet Kontturin aineistoon kuulunevat Kontturille, ellei hän ole tehnyt jonkin tahon kanssa tekijänoikeuden luovuttamisesta erillistä sopimusta. Akatemia toteaa, ettei se edusta valtiolle asian osalta minkäänlaisia vaatimuksia.

Akatemia ei ota kantaa siihen kysymykseen, onko Kontturin tekijänoikeuksia loukattu. Akatemia toteaa, että kysymys harjututkimusaineiston tekijänoikeuksista näyttää sitä laatineiden ja koonneiden tutkijoiden monilukuisuuden vuoksi mutkikkaasti selvitetävältä asialta. Akatemia toteaa, ettei sillä ole asian johdosta mitään vaatimuksia.

Joensuun yliopiston vastine

Tekijänoikeusneuvosto on varannut myös Joensuun yliopistolle mahdollisuuden ilmaista näkemyksensä asiassa.

Joensuun yliopiston 5.8.1999 päivätyn kirjeen mukaan harjutuskimusaineistoa ei ole, kuten lausuntopyyntöasiakirjoista ilmenee, siirretty Kontturin tietämättä tai häntä kuulematta Ympäristötietokeskuksen haltuun. Eri asia on, onko Kontturi antanut siirtoon suostumuksensa. Yliopiston tiedossa ei ole, että Kontturin ottamia kuvia olisi käytetty luvatta. Ainakaan yliopiston julkaisuissa kuvia ei ole käytetty. Yliopiston mukaan harjutuskimusaineistoon olevien tekijänoikeuksien selvittäminen on ongelmallista. Lausuntopyyntöaineistoon viitaten yliopisto toteaa, ettei sillä, mistä yliopiston kirjanpidon kautta hoidettava rahoitus on peräisin, ole merkitystä.

Pohjois-Karjalan metsäkeskuksen vastine

Tekijänoikeusneuvosto on varannut myös Pohjois-Karjalan metsäkeskukselle tilaisuuden antaa vastine asiassa.

Pohjois-Karjalan metsäkeskus toteaa 16.8.1999 päivätyssä vastineessaan, ettei se ole loukannut Kontturin tekijänoikeutta julkaisua "Metsäluonto ja metsänhoito Pohjois-Karjalassa" kootessaan ja julkaistessaan. Metsäkeskuksen mukaan oppaan tekemiseen osallistui useita organisaatioita. Periaatteena oli, että jokainen taho vastaisi oppaaseen toimittamansa aineiston tekijänoikeuksien selvittämisestä ja mahdollisten korvausten maksamisesta. Lausuntopyynnössä tarkoitetut kuvat saatiin Pohjois-Karjalan ympäristökeskukselta. Metsäkeskuksen mukaan kuvien tekijänoikeuskysymykset ovat Kontturin ja Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen välinen asia. Metsäkeskus on kuvien julkaisuun liittäessään toiminut hyvässä uskossa luottaen siihen, että kuvien tekijänoikeudet on selvitetty ja mahdolliset korvaukset on suoritettu.

Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen vastine

Tekijänoikeusneuvosto on varannut lisäksi Pohjois-Karjalan ympäristökeskukselle tilaisuuden vastineen antamiseen asiassa.

Ympäristökeskuksen 24.8.1999 päivätyn vastineen mukaan yleisenä periaatteena ympäristökeskuksessa on, että sekä keskuksen omissa julkaisuissa että muissa mediatuotteissa käytettäviin kuviin pyydetään kuvan tekijän lupa. Kuvan ottajan nimi sijoitetaan yleensä julkaisussa kuvan yhteyteen tai muualle julkaisuun sekä myös muihin mediatuotteisiin. Lausuntopyynnössä tarkoitetut kuvat saatiin valtakunnallisessa harjutuskimuksessa pitkään Kontturin kanssa työskennelleeltä henkilöltä, joka arveli, ettei kuvien käytölle olisi esteitä.

Ympäristökeskus pitää tärkeänä, että sekä tutkijoiden ja muiden työntekijöiden että töiden tilaajien ja rahoittajien tekijän- ja käyttöoikeudet aineistoihin selvitettäisiin nykyistä paremmin. Keskuksen mukaan harjututkimuksen kaltaisia, vaikkakin pienempiä aineistoja ja aineistokokonaisuuksia syntyy esimerkiksi ympäristöhallinnon erilaisissa investointiprojekteissa jatkuvasti. Tekijänoikeuksien turvaamisen ohella on tärkeää varmistaa, että investoinneissa kertyvät aineistot ovat käytettävissä myös muissa ympäristöhallinnon tavoitteita edistävissä ja yleisen edun kannalta tärkeissä hankkeissa. Ympäristökeskus esittää vastineessaan esimerkkejä selvennystä vaativista tilanteista.

Osmo Kontturin kirjelmä

Osmo Kontturi on toimittanut tekijänoikeusneuvostolle vielä 11.9.1999 päivätyn kirjelmän, jossa hän on ottanut kantaa joihinkin vastineissa esitettyihin näkemyksiin.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyyntöä ja esittää lausuntonaan seuraavan.

Tekijänoikeudesta

Tekijänoikeuslain (404/1961) 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on teokseen tekijänoikeus. Pykälä sisältää esimerkkiluettelon teoslajeista. Sen mukaan esimerkiksi selittävä kirjallinen esitys, elokuva, valokuva ja muu kuvataiteen tuote, kartta tai muu selittävä piirustus sekä tietokoneohjelma voivat olla teoksia. Teos voi ilmetä myös muulla kuin esimerkkiluettelossa mainitulla tavalla. Siten esimerkiksi tietoja sisältävä kokoelma, kuten tietokanta, voi olla teos. Tekijänoikeus syntyy teoksen luoneelle luonnolliselle henkilölle.

Teoksella tekijänoikeudellisessa merkityksessä tarkoitetaan henkisen luomistyön tuotetta. Kirjallinen tai taiteellinen tuote on teos, jos sitä voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena. Tällöin se ylittää teoskynnyksen eli saavuttaa teostason. Suojan edellytyksenä ei ole muita erityisiä vaatimuksia. Erään teosharkinnassa apuna käytetyn määritelmän mukaan teoskynnys ylittyy, jos voidaan olettaa, ettei kukaan muu vastaavaan työhön ryhtyessään olisi tehnyt samanlaista teosta. Kokoelman omaperäisyys voi ilmetä erityisesti siihen sisällytetyn aineiston valikoinnassa tai järjestämisessä. Ratkaisu teoskynnyksen ylittymisestä tehdään tapauskohtaisella harkinnalla.

Tekijänoikeuden sisällöstä säädetään tekijänoikeuslain 2 ja 3 §:ssä. Lain 2 §:ssä säädetään tekijän taloudellisista oikeuksista. Pykälän 1 momentin mukaan tekijänoikeus tuottaa, tietyin tekijänoikeuslain 2 luvussa säädetyin rajoituksin, yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin, muuttamattomana tai muutettuna, käännöksenä tai muunnelmana, toisessa kirjallisuus- tai taidelajissa taikka toista tekotapaa käyttäen. Pykälän 3 momentin mukaan teos saatetaan yleisön saataviin, kun se esitetään julkisesti tai kun sen kappale tarjotaan myytäväksi, vuokrattavaksi tai lainattavaksi taikka sitä muutoin levitetään yleisön keskuuteen tai näytetään julkisesti.

Tekijän moraalisisista oikeuksista säädetään lain 3 §:ssä. Sen 1 momentin mukaan tekijä on ilmoitettava hyvän tavan mukaisesti, kun teoksesta valmistetaan kappale tai teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin. Pykälän 2 momentissa kielletään teoksen muuttaminen tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa tai omalaatuisuutta loukkaavalla tavalla ja teoksen saattaminen yleisön saataviin tekijää sanotuin tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä. Pykälän 3 momentista ilmenee, että tekijä voi luopua moraalisisista oikeuksistaan laadultaan ja laajuudeltaan rajoitettua teoksen käyttämistä varten.

Tekijänoikeus syntyy teoksen luoneelle luonnolliselle henkilölle, teoksen tekijälle. Esimerkiksi valokuvateoksen tekijänä pidetään sitä luonnollista henkilöä, jonka luova panos ilmenee valokuvasta. Valokuvateoksen tekijänä ei voi olla henkilö, joka pelkästään suorittaa jonkin mekaanisen, luovuutta ilmentämättömän toimenpiteen valokuvauksen yhteydessä.

Teos voidaan alunperin luoda useiden luonnollisten henkilöiden yhteistyönä. Tällainen useiden tekijöiden luovista panoksista muodostuva teos voi olla joko yhteisteos tai yhteenliitetty teos. Yhteisteoksesta säädetään tekijänoikeuslain 6 §:ssä. Sen mukaan kahden tai useamman tekijän yhdessä luomaan teokseen, jossa tekijöiden osuudet eivät muodosta itsenäisiä teoksia, on tekijöillä tekijänoikeus yhteisesti. Kullakin heistä on kuitenkin valta vaatimusten esittämiseen oikeuden loukkauksen johdosta. Yhteenliitetty teos on kyseessä silloin, kun tekijöiden panokset kokonaisuudesta ovat toisistaan erotettavissa. Tällöin kukin tekijöistä määrää muista riippumatta vain omasta osuudestaan. Tekijänoikeuslaissa ei ole erityisesti yhteenliitettyjä teoksia koskevia säännöksiä.

Tekijänoikeus syntyy, kun teos on luotu. Tekijänoikeuslain 43 §:n mukaan tekijänoikeus on voimassa, kunnes tekijän kuolinvuodesta on kulunut 70 vuotta.

Tekijänoikeuden rajoituksista

Tekijänoikeuslain 1 luvussa säädettyyn tekijänoikeuteen on lain 2 luvussa säädetty lukuisia rajoituksia. Rajoitukset on katsottu välttämättömiksi lähinnä yleisen edun vuoksi sekä käytännöllisistä ja teknillisistä syistä. Osa rajoituksista koskee julkistettuja, osa julkaistuja teoksia.

Julkistamisen ja julkaisemisen käsitteet on määritelty tekijänoikeuslain 8 §:ssä. Säännöksen mukaan teos katsotaan julkistetuksi, kun se on luvallisesti saatettu yleisön saataviin. Julkaistuksi teos katsotaan, kun sen kappaleita on tekijän suostumuksella saatettu kauppaan tai muutoin levitetty yleisön keskuuteen.

Tekijänoikeuslain 16 §:n 1 momentin mukaan asetuksella säädettävillä arkistoilla, kirjastoilla ja museoilla on oikeus toimintaansa varten valmistaa kappaleita teoksesta asetuksessa säädetyin ehdoin. Tekijänoikeusasetuksen nojalla esimerkiksi tietyt arkistolaisista tarkoitettut arkistonmuodostajat voivat toimintaansa varten valmistaa kokoelmissaan olevasta aineistosta jäljennöksiä turvanäkökohtien edellyttämässä laajuudessa.

Tekijänoikeuslain 22 §:ään sisältyvän yleisen sitaattioikeutta koskevan säännöksen mukaan julkistetusta teoksesta on lupa hyvän tavan mukaisesti ottaa lainauksia tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa. Sitaattioikeutta ei ole säännöksessä rajoitettu tiettyyn teoslajiin tai tiettyyn tekniikkaan. Periaatteessa kaikkia teoslajeja voidaan siteerata siteeraukseen soveltuvilla tekniikoilla. Tarkoituksen edellyttämää laajuutta koskeva kriteeri ei kuitenkaan käytännössä sovellu hyvin kuvien siteeraamiseen, koska tällöin on yleensä kyse taideteoksen toisintamisesta kokonaisuudessaan.

Lain 25 §:n 1 momentin nojalla saadaan puolestaan julkistetuista taideteoksista, ja siten myös valokuvateoksista, ottaa tekstiin liittyviä kuvia arvostelevaan tai tieteelliseen esitykseen. Taideteoksilla on oltava asiayhteys siihen esitykseen, johon ne otetaan. Kuvien käytön on perustuttava niiden havainnollistavaan tai selventävään merkitykseen. Säännöksen nojalla ei saa valmistaa esimerkiksi taidekirjaa, jossa kuvat ovat pääasia ja tekstillä on ainoastaan täydentävä merkitys. Esitystä voidaan pitää tieteellisenä, jos se täyttää tieteelliselle aiheen käsittelytavalle asetettavat yleiset vaatimukset. Säännöksen soveltamisala ei rajoitu korkeakouluissa tai tiedeyhteisöissä tapahtuvaan tieteen harjoittamiseen. (hallituksen esitys 287/1994 vp s. 74)

Lain 25 §:n 1 momentti sai nykyisen muotonsa lailla (446/1995), joka tuli voimaan 1.5.1995. Lakia sovelletaan myös sellaisiin teoksiin, jotka on luotu ennen lain voimaantuloa ja jotka ovat lain voimaan tullessa edelleen suojattuja. Ennen lain voimaantuloa tehtyihin toimiin ja hankittuihin oikeuksiin sovelletaan kuitenkin lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. Ennen lainmuutosta lain 25 §:n 1 momenttia vastaava säännös sisältyi lain 14 §:n 2 momenttiin. Sen nojalla oli sallittua ottaa arvostelevaan tai tieteelliseen esitykseen tekstiin liittyviä kuvia julkistetuista taideteoksista. Milloin kansantajuistieteelliseen esitykseen oli otettu kuvia saman tekijän kahdesta tai useammasta taideteoksesta, tekijällä oli oikeus korvaukseen. Hallituksen esityksen (23/1960 vp) mukaan "kohtuulliseksi on kuitenkin katsottu, että arvostelevaan tai tieteelliseen esitykseen saa ottaa myös tekstiin liittyviä kuvia julkistetuista taideteoksista. Kohtuulliseksi on kuitenkin katsottu, että jos kansantajuistieteelliseen esitykseen, jollaiset teokset yleensä leviävät

laajahkoihin piireihin ja kannattavat taloudellisesti paremmin kuin verraten suppeihin piireihin leviävät puhtaasti tieteelliset teokset, on otettu kuvia saman tekijän kahdesta tai useammasta taideteoksesta, hänelle on suoritettava korvaus." (esitys s. 2) Muutettaessa säännöstä lailla (446/1995) taustalla oli tekijänoikeuskomitean esitys, jonka mukaan tekijänoikeuslakia tulisi muuttaa niin, että taideteoksen sisällyttäminen kansantajuistieteelliseen esitykseen edellyttäisi tekijän lupaa (katso esimerkiksi hallituksen esitys 287/1994 vp s. 28).

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt edellä viitattua niin sanottua kuvasitaattisäännöstä muun muassa lausunnoissaan 1991:13, 1992:4, 1993:18 ja 1993:20. Tuomioistuinkäytännössä tekijänoikeuslain 14 §:n 2 momenttia on käsitelty Helsingin hovioikeuden 3.1.1995 antamassa ratkaisussa.

Tekijänoikeuslain 19 §:ssä säädetään rajoitus tekijän lähtökohtaiseen yksinoikeuteen levittää teoksen kappaleita yleisölle. Säännöksen nojalla sen jälkeen, kun teoksen kappale on tekijän suostumuksella myyty tai muutoin pysyvästi luovutettu, kyseinen teoksen kappale saadaan levittää edelleen yleisölle myymällä tai lahjoittamalla ilman tekijän tai muun oikeudenhaltijan lupaa. Säännös sisältää rajoituksia myös tekijän oikeuteen levittää teoksen kappaleita edelleen vuokraamalla ja lainaamalla. Tekijänoikeuslain 19 § säädettiin nykyiseen muotoonsa lailla (446/1995).

Tekijänoikeuslakiin vuonna 1995 lisätyn 25 d §:n 1 momentin mukaan tekijänoikeus ei rajoita laissa säädettyä oikeutta saada tieto yleisestä asiakirjasta.

Tekijänoikeuden siirtymisestä

Tekijänoikeus syntyy aina teoksen luoneelle luonnolliselle henkilölle, teoksen tekijälle. Tekijänoikeus syntyy teoksen tekijälle esimerkiksi silloin, kun teos luodaan työ-, virka- tai toimeksiantosuhteessa. Tekijä voi luovuttaa tekijänoikeuksiaan toiselle, myös oikeushenkilölle. Oikeushenkilöllä voikin olla vain alunperin tekijältä siirtyneitä tekijänoikeuksia. Tekijänoikeuden siirtämisestä säädetään tekijänoikeuslain 3 luvussa. Luku sisältää tekijänoikeuden luovutusta koskevia yleisiä säännöksiä, jotka sisältyvät lain 27—29 §:ään, ja tiettyjä luovutustilanteita koskevia yksityiskohtaisempia säännöksiä.

Yleisten tekijänoikeuden luovutusta koskevien säännösten mukaan tekijä voi luovuttaa taloudelliset oikeutensa kokonaan tai osittain. Lisäksi tekijä voi luopua vetoamasta moraalisiin oikeuksiinsa laadultaan ja laajuudeltaan rajoitettua teoksen käyttämistä varten. Teoksen kappaleen luovutukseen ei sisälly tekijänoikeuden luovutusta. Tilauksesta tehtyyn muotokuvaan tekijä ei kuitenkaan saa käyttää oikeuttaan tilaajan tai, tämän kuoltua, hänen leskensä ja perillistensä suostumuksetta. Ellei toisin ole sovittu, ei se, jolle tekijänoikeus on luovutettu, saa muuttaa teosta eikä luovuttaa

saamaansa oikeutta toiselle. Jos oikeus kuuluu liikkeelle, sen saa kuitenkin luovuttaa liikkeen tai sen osan luovutuksen yhteydessä. Tekijänoikeuden luovutuksesta tehdyn sopimuksen kohtuuttoman ehdon sovitteluun sovelletaan varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annettua lakia.

Tekijänoikeuslaissa ei ole säädetty tekijänoikeuden luovutukselle määrämuaotoa. Oikeuksia voidaan siirtää nimenomaisella kirjallisella tai suullisella sopimuksella. Lisäksi oikeudet voivat siirtyä eri tilanteissa niin sanotulla hiljaisella sopimuksella eli ilman, että tekijänoikeuden siirtymisestä olisi niissä nimenomaisesti sovittu. Hiljainen sopimus voi syntyä esimerkiksi työ- tai muun palvelussuhteen ehtojen nojalla, jos palvelussuhteeseen kuuluu suojattujen suoritteiden tuottaminen.

Tekijänoikeuslaki sisältää yhden tekijänoikeuden siirtymistä työ- ja virkasuhteessa koskevan olettamasäännön. Sääntö sisältyy tekijänoikeuslain 40 b §:ään, joka on lisätty tekijänoikeuslakiin lailla (34/1991) ja jonka sisältö on muuttunut laeilla (418/1993 ja 250/1998). Pykälän 1 momentissa säädetään: "Jos tietokoneohjelma ja siihen välittömästi liittyvä teos on luotu täytettäessä työsuhteesta johtuvia työtehtäviä, tekijänoikeus tietokoneohjelmaan ja teokseen siirtyy työnantajalle. Sama koskee vastaavasti myös virkasuhteessa luotua tietokoneohjelmaa ja siihen välittömästi liittyvää teosta." Pykälän 2 momentin mukaan 1 momenttia ei kuitenkaan sovelleta sotilasopetuslaitoksia lukuunottamatta korkeakoulun opetus- ja tutkimustyössä itsenäisesti toimivan tekijän luomaan tietokoneohjelmaan eikä siihen välittömästi liittyvään teokseen. Lailla (250/1998) lisätyn 3 momentin mukaan pykälän säännöksiä sovelletaan myös työ- tai virkasuhteesta johtuvia tehtäviä täytettäessä luotuun tietokantateokseen. Tekijänoikeuslain 27 §:n 3 momentista ilmenee, että 40 b §:ää sovelletaan vain, jos ei ole sovittu toisin. Olettamasäännöksen soveltamisen voi syrjäyttää esimerkiksi osapuolten kesken tehty suullinen sopimus. Tekijänoikeuslain 40 b § ei vaikuta oikeuksien siirtymiseen työ- tai virkasuhteissa muiden teoslajien kuin tietokoneohjelmien ja tietokantojen osalta.

Eräistä tekijänoikeutta lähellä olevista oikeuksista

Tekijänoikeuslain 5 luvussa säädetään eräistä tekijänoikeutta lähellä olevista oikeuksista. Lukuun sisältyvien säännösten nojalla annetaan tekijänoikeuden kaltaista suojaa esimerkiksi kuvataallenteen tuottajalle, luettelon ja tietynlaisen tietokannan valmistajalle sekä valokuvaajalle.

Tekijänoikeuslain 46 a §:ssä säädetään lähioikeutena kuvataallenteen tuottajan suojasta. Säännöksen nojalla filmiä tai muuta laitetta, jolle on tallennettu liikkuvaa kuvaa, ei tuottajan suostumuksesta saa kopioida tai levittää yleisön keskuuteen tietyn suoja-ajan kuluessa. Lain 46 a § lisättiin tekijänoikeuslakiin lainmuutoksella (446/1995), joka tuli voimaan 1.5.1995. Ennen lain voimaantuloa tehtyyn tallenteeseen ei kohdistu säännöksen mukaista suojaa.

Lain 49 §:ssä säädetään luettelosuojasta ja tietokantojen erityissuojasta. Pykälän 1 momentin mukaan sillä, joka on valmistanut 1) luettelon, taulukon, ohjelman tai muun sellaisen työn, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja, tai 2) tietokannan, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta, on yksinomainen oikeus määrätä työn koko sisällöstä tai sen laadullisesti tai määrällisesti arvioiden olennaisesta osasta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin. Luettelosuojalla tarkoitetaan edellä viitatus momentin 1) kohdan nojalla syntyvää ja tietokantojen erityissuojalla viitatus momentin 2) kohdan nojalla syntyvää suojaa.

Lain 49 §:n mukainen oikeus on voimassa, kunnes 15 vuotta on kulunut työn valmistumisvuodesta taikka, jos työ saatetaan yleisön saataviin ennen mainitun ajanjakson päättymistä, siitä vuodesta, jona työ saatettiin ensimmäisen kerran yleisön saataviin. Lain 49 §:n 3 momentin nojalla pykälän mukaiseen suojan kohteeseen sovelletaan useita tekijänoikeuden rajoitussäännöksiä.

Luettelosuojaa koskeva säännös on sisältynyt tekijänoikeuslain 49 §:ään nykyisen tekijänoikeuslain säätämistä alkaen. Tietokantojen erityissuoja lisättiin tekijänoikeuslakiin lainmuutoksella (250/1998), joka tuli voimaan 15.4.1998. Lainmuutoksella tekijänoikeuslaki muutettiin vastaamaan tietokantojen oikeudellisesta suojasta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 96/9/EY. Samalla luettelosuojan sisältöä yhtenäistettiin tietokantojen erityissuojan kanssa.

Lakia (250/1998) sovelletaan myös 49 §:ssä tarkoitettuihin suojan kohteisiin, jotka on valmistettu ennen lain voimaantuloa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tietokanta, joka on valmistettu ennen 15.4.1998, voi saada tietokantojen erityissuojaa. Erityisen siirtymäsäännöksen mukaan suojan kohteet, jotka on valmistettu 31 päivän joulukuuta 1982 jälkeen ennen lain voimaantuloa, ovat suojattuja 1 päivään tammikuuta 2013. Ennen lain voimaantuloa tehtyihin toimiin ja hankittuihin oikeuksiin sekä tehtyihin sopimuksiin sovelletaan lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen vuoden 1998 lainmuutosta lain 49 § sisälsi vain luettelosuojaa koskevan säännöksen. Lain 49 §:n 1 momentin (laki 34/1991) mukaan: "Luettelo, taulukko, ohjelmaa ja muuta sellaista työtä, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja, ei valmistajan suostumuksesta saa jäljentää, ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona työ julkaistiin. Suoja-aika päättyy kuitenkin viimeistään silloin, kun 15 vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona työ valmistui." Ennen lakia (34/1991) luettelosuojaa oli voimassa 10 vuotta työn julkaisemisvuodesta.

Tekijänoikeuslain valmistelutöiden mukaan luettelosuojaa on tarkoitettu suojaamaan erinäisiä tuotteita, joiden aikaansaaminen vaatii tiettyä vaivaa, ammattitaitoa ja pääomaa ja jotka olematta teoksia tekijänoikeudellisessa mielessä kuitenkin ovat niitä lähellä (komiteanmietintö 1957:5, s. 33). Luettelosuojan edellytyksenä on, että työssä on yhdisteltynä suuri määrä

tietoja. Työn omaperäisyys ei ole suojan kriteeri. Esimerkkinä luettelosuojaa saavasta työstä voidaan mainita puhelinluettelo. Luettelosuoja kohdistuu itse luetteloon, taulukkoon tai muuhun vastaavaan työhön, mutta ei siihen yhdisteltyihin tietoihin. Luettelossa olevia yksittäisiä tietoja saa vapaasti käyttää muussa yhteydessä. Tietokantojen erityissuojaa saa tietokantojen oikeudellisesta suojasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä tarkoitettu tietokanta. Tietokantojen erityissuojan edellyttämä panostus voi muodostua rahoituksesta taikka vaivannäöstä ja ajan sekä energian käytöstä.

Lain 49 §:ssä tarkoitettu suoja voi, toisin kuin tekijänoikeus, syntyä suoraan oikeushenkilölle. Luettelon valmistaja on yleensä se oikeus- tai luonnollinen henkilö, joka on taloudellisesti vastuussa luettelon kokoamisesta. Käytännössä suuri osa luetteloista kootaan yritysten ja muiden yhteisöjen toimesta, joita on siis pidettävä kokoamiensa luetteloiden valmistajina. (komiteanmietintö 1987:8, ss. 136—137) Tietokantadirektiivin johdanto-osan 41 kappaleen mukaan tietokantojen erityissuojaa saavan tietokannan valmistaja on henkilö, jonka aloitteesta ja riskillä investointeja tehdään.

Lain 49 §:ssä tarkoitettu työ, johon on tehty lisäyksiä tai muutoksia, voidaan — tapauskohtaisesti harkiten — katsoa uudeksi työksi, jolle lasketaan oma suoja-aikansa.

Tekijänoikeuslain 49 a §:n nojalla saavat tekijänoikeuden kaltaista suojaa myös sellaiset valokuvat, jotka eivät ole teoksia. Säännöksen mukaan valokuvaajalla on yksinomainen oikeus määrätä valokuvasta, muuttamattomana tai muutettuna, valmistamalla siitä kappaleita sekä näyttämällä sitä julkisesti. Oikeus valokuvaan on voimassa, kunnes 50 vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona kuva valmistettiin. Lain 49 a §:n nojalla suojaa saaviin valokuviin sovelletaan vastaavasti muun muassa lain 3 §:n 1 ja 2 momenttia, 16, 22, 25, 25 d ja 27—29 §:ää. Viittaussäännöksistä ilmenee, että lain 49 a §:n nojalla suojaa saavan valokuvan kuvaaja voi luopua moraalisisista oikeuksistaan laajemmin kuin valokuvateoksen tekijä. Lain 49 a §:ssä tarkoitettu valokuvaaja, jolle oikeus valokuvaan syntyy, voi olla vain luonnollinen henkilö (katso hallituksen esitys 287/1994 vp s. 57). Valokuvalla voi olla myös useita valokuvaajia, joille syntyy yhteisesti oikeus valokuvaan.

Valokuvien suojasta ennen vuoden 1995 lainmuutosta

Edellä on selostettu valokuvien suojaa voimassa olevien tekijänoikeuslain säännösten pohjalta. Valokuvien suoja lisättiin tekijänoikeuslakiin lainmuutoksella (446/1995), joka tuli voimaan 1.5.1995. Ennen tätä muutosta valokuvaan olevasta oikeudesta säädettiin erillisessä, vuonna 1961 oikeudesta valokuvaan annetussa laissa. Laki kumottiin 1.5.1995 voimaan tulleella lailla (447/1995) ja valokuvan suoja yhdistettiin siis tekijänoikeuslakiin. Lain (446/1995) voimaantulosäännösten mukaan lakia sovelletaan myös sellaisiin teoksiin sekä lain 49 a §:ssä tarkoitettuihin

suojan kohteisiin, jotka on luotu tai valmistettu ennen lain voimaantuloa ja jotka lain voimaantullessa ovat edelleen suojattuja. Siten myös ennen 1.5.1995 luodut valokuvat, joita voidaan pitää valokuvateoksina ja jotka lain voimaantullessa saivat suoja oikeudesta valokuvaan annetun lain nojalla, saavat voimassa olevien säännösten mukaista tekijänoikeussuojaa. Vastaavasti ennen 1.5.1995 valmistetut muunlaiset valokuvat saavat suoja tekijänoikeuslain 49 a §:n nojalla. Myös kumotun valokuvain säännökset voivat kuitenkin tulla joissakin tilanteissa sovellettaviksi, sillä voimaantulosäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa (1.5.1995) tehtyihin toimiin ja hankittuihin oikeuksiin sovelletaan lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän vuoksi on yhä syytä selvittää lyhyesti valokuvien suojan sisältö myös ennen lainmuutosta (446/1995).

Lailla (35/1991) muutetun oikeudesta valokuvaan annetun lain 1 §:n mukaan valokuvaajalla on, laissa jäljempänä säädetyin rajoituksin, yksinomainen oikeus määrätä valokuvasta, muuttamattomana tai muutettuna, valmistamalla siitä kappaleita sekä näyttämällä sitä julkisesti. Valokuvana pidetään myös kuvaa, joka valmistetaan valokuvaamiseen verrattavin menetelmin. Alunperin suoja ei ulottunut kuvan muunnelmiin. Lain 2 §:ssä säädetään valokuvaajan moraalisisistä oikeuksista. Lakiin sisältyy myös valokuvaajan oikeutta rajoittavia säännöksiä. Esimerkiksi lain 7 §:n mukaan arvostelevaan tai tieteelliseen esitykseen saa ottaa siihen liittyviä julkistettuja valokuvia, kansantajuistieteelliseen esitykseen kuitenkin vain korvausta vastaan. Arvioitaessa kansantajuistieteellisen käsitteen sisältöä voidaan apuna käyttää tekijänoikeuslakiin sisältyneeseen 14 §:n 2 momentin kuvasitaattisäännökseen liittyntä lainvalmistelumateriaalia ja oikeuskäytäntöä. Valokuvain 4 §:n nojalla valokuva katsotaan julkistetuksi, kun se luvallisesti on julkaistu, pantu julkisesti näytteille tai muutoin saatettu yleisön saataviin. Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt oikeudesta valokuvaan annetun lain 7 §:ää lausunnossaan 1986:14.

Lailla (35/1991) muutetussa oikeudesta valokuvaan annetun lain 15 §:ssä todetaan, että oikeus valokuvaan voidaan luovuttaa kokonaan tai osittain. Valokuvan kappaleen luovutukseen ei sisälly valokuvaa koskevan oikeuden luovutusta. Pykälän 2 momentissa säädetään niin sanottuihin tilauskuviin olevan oikeuden siirtymisestä valokuvaajalta tilaajalle. Säännöksen mukaan oikeus tilauksesta valmistettavaan valokuvaan siirtyy tilaajalle, jollei toisin ole nimenomaan sovittu. Valokuvaaja saa kuitenkin yleiseen tapaan panna kuvan näytteille mainostarkoituksessa, jos tilaaja ei sitä kiellä. Ennen lain muutosta (35/1991) oikeus tilauksesta valmistettuun valokuvaan kuului tilaajalle, jollei toisin ollut nimenomaan sovittu. Komiteanmietinnön (1987:7) mukaan kuvan valmistamisella tilauksesta tarkoitetaan tilaussopimusta, jolla valokuvaaja on saanut tilaajalta toimeksiannon kuvata jotakin. Sen, mitä pitää kuvata, ei tarvitse olla erityisen tarkoin ilmoitettu. Mietinnön mukaan työsuhteessa tapahtuva kuvaaminen ei kuulu 15 §:n soveltamisalaan. (mietintö s. 109)

Lailla (35/1991) muutetun valokuvain 16 §:n mukaan oikeus valokuvaan on voimassa, kunnes 50 vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona

kuva valmistettiin. Ennen lainmuutosta oikeus valokuvaan oli voimassa, kunnes 25 vuotta oli kulunut siitä vuodesta, jona kuva julkistettiin. Laki (35/1991) tuli voimaan 16.1.1991. Sen siirtymäsäännösten mukaan valokuva, joka lain voimaan tullessa sai suojaa oikeudesta valokuvaan annetun lain nojalla, on suojattu siten kuin laissa (35/1991) säädetään. Valokuva, jonka suoja oli päätynyt ennen lain voimaantuloa, ei saa lain (35/1991) mukaista suojaa. Jos lain voimaan tullessa suoja saavan valokuvan valmistamisvuoden päättymisestä oli kulunut 50 vuotta, suoja lakkasi lain voimaan tullessa.

Tekijänoikeuden ja suojan kohteen kappaleen omistusoikeuden välisestä suhteesta

Tekijänoikeus teokseen on eri asia kuin omistusoikeus teoskappaleeseen. Samoin tekijänoikeuden luovutus on eri asia kuin teoskappaleen omistusoikeuden luovutus. Tekijänoikeuden siirtymistä koskevan yleissäännöksen mukaan teoksen kappaleen luovutukseen ei sisälly tekijänoikeuden luovutusta. Tekijänoikeus voi siis kuulua eri taholle kuin teoskappaleen omistusoikeus. Sama periaate soveltuu vastaavasti tekijänoikeuslain 49 ja 49 a §:n mukaisiin suojan kohteisiin. Sitä on sovellettu myös oikeudesta valokuvaan annetun lain mukaisiin suojan kohteisiin.

Lailla (446/1995) tekijänoikeuslakiin lisättiin niin sanottua tekijän luoksepääsyoikeutta koskeva 52 a §. Säännös koskee tekijänoikeuden ja teoskappaleen omistusoikeuden keskinäistä suhdetta. Säännöksen mukaan kuvataiteen teoksen tekijällä — ja siten myös valokuvateoksen tekijällä — on oikeus saada luovuttamansa teos nähtävilleen, jollei siitä aiheudu kohtuutonta haittaa teoksen omistajalle tai haltijalle ja jos se on tarpeen joko tekijän taiteellisen työn kannalta tai hänen 2 §:ssä tarkoitettujen taloudellisten oikeuksiensa toteuttamiseksi. Säännöstä on käsitelty hallituksen esityksessä (287/1994 vp). Tekijänoikeuslain 49 a §:n 3 momenttiin ei sisälly viittausta tekijänoikeuslain 52 a §:ään. Siten luoksepääsyoikeutta koskevaa nimenomaista säännöstä ei sovelleta teostason alapuolelle jääviin valokuviin.

Tuomioistuinkäytännössä on otettu kantaa luoksepääsyoikeutta koskevaan kysymykseen sekä kysymykseen valokuvaan olevan oikeuden ja omistusoikeuden suhteesta jo ennen tekijänoikeuslain 52 a §:n säätämistä. Korkeimman oikeuden ratkaisun 1987:8 mukaan lehtivalokuvaajan työnantajalla, joka oli kustantanut filmimateriaalin, oli oikeus myös valokuvaajan työsuhteen päätyttyä pitää hallussaan tämän työssä ottamien valokuvien negatiivit. Ratkaisussa vahvistettiin työnantajan omistusoikeus filmimateriaaliin. Työnantajan oikeus käyttää valokuvia määräytyi kuitenkin työnantajan ja työntekijän välisen sopimuksen mukaan. Päätöksessä todettiin lisäksi valokuvaajan luoksepääsyoikeus negatiiviarkistoon.

Teoskappaleen tai tekijänoikeuslain 5 luvussa tarkoitetun suojan kohteen kappaleen hallinnan siirtäminen ei sellaisenaan ole tekijänoikeudellisesti merkityksellinen toimi. Eri asia on, jos teoskappaleiden tai tekijänoikeuslain 49 §:n mukaisten suojan kohteiden kappaleiden hallintaa tarjotaan yleisöön kuuluvalle taholle käyttöä varten rajoitetuksi ajaksi. Tällöin on kyseessä suojan kohteiden vuokraus tai lainaus yleisölle, mikä tekijänoikeuslain 2 §:n ja 49 §:n 1 momentin nojalla lähtökohtaisesti edellyttää tekijän tai lain 49 §:ssä tarkoitetun työn valmistajan taikka muun oikeudenhaltijan lupaa.

Lausuntopyynnössä tarkoitettu harjuja koskeva aineisto

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että sen toimivaltaan kuuluu tekijänoikeuslain 55 §:n nojalla lausuntojen antaminen tekijänoikeuslain soveltamisesta. Neuvosto ei voi ratkaista esimerkiksi kysymystä siitä, mitä tiettyssä tilanteessa on katsottava tapahtuneen eli onko esimerkiksi tiettyjen tahojen välille syntynyt tekijänoikeuden luovutusta koskeva sopimus. Neuvoston toimivaltaan ei kuulu myöskään tehtyjen tekijänoikeuden luovutussopimusten tulkitseminen eikä sen ratkaiseminen, kenelle kuuluu omistusoikeus tiettyyn aineistoon. Tämän vuoksi tekijänoikeusneuvosto keskittyy erityisesti vastauksissaan hakijan kysymyksiin numero yksi ja kolme antamaan lähinnä tekijänoikeudellista harkinta-aineistoa lausuntopyynnössä esitettyjen kysymysten ratkaisemista varten.

Tekijänoikeusneuvosto vastaa kysymyksiin siten, että se vastaa ensin liiton esittämään kysymykseen numero kolme ja sen jälkeen kysymyksiin numero yksi ja kaksi. Kysymykset toistetaan selvyuden vuoksi.

3) Kenellä on tekijänoikeudet harjututkimusaineistoon?

Lausuntopyynnön mukaan siinä tarkoitettu harjututkimusaineisto sisältää 1970- ja 1980-luvuilla valmistettuja valokuvia ja diakuvia. Nämä ovat tekijänoikeudellisessa merkityksessä valokuvia ja niistä valmistettuja valokuvien kappaleita. Valokuvat ovat aikanaan saaneet suojaa oikeudesta valokuvaan annetun lain nojalla. Sittemmin valokuvien suoja on lailla (446/1995) sisällytetty tekijänoikeuslakiin. Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että vuonna 1972 ja sen jälkeen valmistetut valokuvat ovat lain (446/1995) voimaantullessa nauttineet suojaa valokuvain mukaan. Lain voimaantulosäännösten perusteella tällaiset harjututkimusaineistoon sisältyvät valokuvat saavat nykyisin tekijänoikeuslain mukaista suojaa joko valokuvateoksina tai lain 49 a §:ssä tarkoitettuina valokuvina.

Kaitafilmiille tallennettu liikkuva kuvaa sisältävä tuote saa omaperäisyysedellytyksen täyttyessä suojaa elokuvateoksena. Siten harjututkimusaineistoon sisältyvä kaitafilmiarkisto voi ainakin periaatteessa sisältää elokuvateoksia. Lisäksi tällaisten filmien yksittäiset kuvat ovat saaneet ja saavat suojaa samoin kuin valokuvat. Tällä on merkitystä esimerkiksi silloin, kun yksittäisiä filmiruutuja käytetään still-kuvina. Sen sijaan lain (446/1995) voimaantulosäännösten mukaan ennen

1.5.1995 tallennettua liikkuvaa kuvaa ei suojata tekijänoikeuslain 46 a §:n mukaisesti.

Harjutuskimusaaineistoon sisältyvät havainnot ja valokuvia koskevat muistiinpanot sekä muut kirjalliset kuvaukset saavat suojaa teoksina, jos ne ovat omaperäisiä. Käytännössä suuri osa kirjallisista tuotteista on teoksia, sillä niissä esimerkiksi asioiden käsittelyjärjestys ja valitut ilmaisut ja ilmaisumuodot ilmentävät kirjoittajansa luovuutta.

Kartat, samoin kuin muutkin selittävät piirustukset, voivat saada suojaa teoksina. Selittävä piirustus saa suojaa sillä perusteella, että siinä tietyt seikat on ilmaistu kuvallisessa muodossa riittävän omaperäisellä, tekijän yksilöllisyyttä osoittavalla tavalla. Esimerkiksi kartassa saa suojaa se tapa, jolla tietyt todellisuudessa ilmenevät seikat on selitetty. Muodoltaan hyvin tavanomainen selittävä piirustus ei saa tekijänoikeussuojaa. Tekijänoikeussuojan ulkopuolelle voi jäädä esimerkiksi valmiille karttapohjalle tietyn harjun sijaitsemispaikan kohdalle tavanomaisella tavalla merkitty harjun ääriivapiirros.

Lomakepohja, joka sisältää harjuja koskevia kysymyksiä tavanomaiseen tapaan ilmaistuna, ei välttämättä sellaisenaan ole teos. Todennäköisempää on, että tällaiselle lomakkeelle tehtävät merkinnät, kuten selittävät tekstit ja selittävät piirustukset, ovat omaperäisiä ja siten teoksia. Lisäksi tällainen täytetty lomake tai lomakkeisto voi täyttää tekijänoikeuslain 49 §:n mukaisen suojan saamisen edellytykset.

Erilaiset harjualueista tehdyt, elektronisessa tai muussa muodossa olevat tiedostot ja tietokannat voivat saada suojaa joko tekijänoikeuslain 1 §:n taikka 49 §:n nojalla. Jos aineisto täyttää lain 49 §:ssä tarkoitetun suojan kohteen edellytykset, on vielä erillisenä kysymyksenä edellä selostettujen sääntöjen mukaan ratkaistava se, onko siihen suoja vielä voimassa. Jos suoja-aika on kulunut umpeen, aineiston käyttämiselle ei ole tekijänoikeudellisia esteitä.

Harjutuskimusaaineistoon sisältyviin valokuviin on aikanaan syntynyt oikeudesta valokuvaan annetun lain mukainen oikeus valokuvaajalle eli valokuvan ottaneelle luonnolliselle henkilölle. Jos valokuvan ottamiseen on osallistunut useita henkilöitä, oikeus on syntynyt heille yhteisesti. Oikeus valokuvaan on voinut vain poikkeuksellisesti syntyä suoraan oikeushenkilölle.

Harjutuskimusaaineistoon mahdollisesti sisältyviin muihin teoksiin kuin valokuviin on tekijänoikeus syntynyt kunkin teoksen tekijälle tai tekijöille. Tekijänoikeuslain 49 §:n mukainen oikeus on voinut syntyä joko luonnolliselle tai oikeushenkilölle. Käytännössä lain 49 §:n mukainen oikeus syntyy sille tai niille tahoille, joiden aloitteesta, puitteissa ja tosiasiallisella riskillä suojan kohde tehdään.

Edellä selostetusta ilmenee, että harjutuskimusaaineistoon olevia oikeuksia on voinut syntyä sekä luonnollisille henkilöille että suoraan

oikeushenkilöille. Niissä tapauksissa, joissa oikeudet ovat syntyneet luonnollisille henkilöille, oikeushenkilöillä voi olla aineistoon oikeuksia, jos niille on oikeuksia siirtynyt. Oikeushenkilö voi määrätä oikeuksista siinä laajuudessa, jossa se itse on oikeuksia saanut.

Tekijänoikeuslain mukaiset oikeudet harjututkimusaineistoon ovat voineet siirtyä joko nimenomaisella kirjallisella tai suullisella sopimuksella taikka niin sanotulla hiljaisella sopimuksella. Myös oikeudesta valokuvaan annetun lain mukaiset oikeudet ovat voineet siirtyä nimenomaisella kirjallisella tai suullisella taikka hiljaisella sopimuksella. Lisäksi lain 15 § on sisältänyt tilattuja kuvia koskevan olettamasaännön oikeuksien siirtymisestä valokuvaajalta tilaajalle. Lainvalmisteluaineiston perusteella oletama ei ole koskenut työsuhteessa tapahtunutta valokuvaamista. Ei liene syytä, minkä vuoksi virkasuhdetta pitäisi arvioida tässä suhteessa eri tavoin kuin työsuhdetta.

Tekijänoikeusneuvostolla ei ole tarkkaa tietoa siitä, millainen järjestely valtakunnallinen harjudentutkimushanke on ollut. Selkoa ei ole esimerkiksi siitä, minkälaiseen taikka kenen käyttöön aineistoa on varsinaisen hankkeen puitteissa edellytetty tuotettavan. Saadun selvityksen perusteella vaikuttaa siltä, että järjestelyyn on joka tapauksessa osallistunut useita luonnollisia ja oikeushenkilöitä, jotka ovat olleet keskenään erilaisissa oikeudellisissa suhteissa. Järjestelyyn on liittynyt muun muassa tilaustutkimuksia, joiden avulla hankkeeseen on saatu lisää aineistoa. Tilaustutkimuksissa syntyvään aineistoon olevia tekijänoikeuksia on edellytetty siirrettävän joiltakin osin aineistojen tilaajille.

Tekijänoikeusneuvosto voi toimivaltansa puitteissa todeta, että harjututkimusaineistoon olevat, oikeudesta valokuvaan annetun lain ja tekijänoikeuslain mukaiset oikeudet ovat edellä selostetuin tavoin syntyneet valokuvaajille, teosten tekijöille sekä luetteloiden ja tietokantojen valmistajille. Muilla tahoilla on aineistoon näitä oikeuksia siinä laajuudessa, jossa niille on oikeuksia siirtynyt. Oikeuksia on voitu siirtää esimerkiksi hankkeen tarkoituksen toteutumisen edellyttämässä laajuudessa niin sanotuilla hiljaisilla sopimuksilla. Hankkeen eri osapuolilla voi olla hankkeessa tuotettuun aineistoon erilaajuisia oikeuksia. Nämä oikeudet voivat kohdistua hankkeessa tuotetun aineiston eri osiin.

1) Onko Kontturin tekijänoikeuksia loukattu, kun edellä kuvattu harjututkimusaineisto on häneltä kysymättä siirretty Ympäristötietokeskuksen haltuun?

Tekijänoikeuslain säännösten rikkomisesta aiheutuvista rangaistuksista ja korvausvelvollisuudesta säädetään tekijänoikeuslain 7 luvussa. Lain säännösten rikkominen voidaan rangaista muun muassa tekijänoikeusrikoksena tai tekijänoikeusrikkomuksena. Tekijänoikeusrikoksesta säädetään tekijänoikeuslain 56 §:n viittaussäännösten mukaisesti rikoslain 49 luvun 1 §:ssä. Tekijänoikeusrikkomuksesta säädetään tekijänoikeuslain 56 a §:ssä.

Tekijänoikeuslain vastaisesta suojan kohteen käytöstä aiheutuvasta korvausvelvollisuudesta säädetään tekijänoikeuslain 57 §:ssä. Velvollisuus suorittaa hyvitys oikeudenvastaisesta käytöstä voi seurata vilpittömässäkin mielessä tapahtunutta lainvastaista käyttöä. Vastaavasti oikeudesta valokuvaan annettu laki sisälsi säännökset valokuvaoikeusrikkoksesta ja -rikkomuksesta sekä korvausvelvollisuudesta.

Tekijänoikeuslaissa ja oikeudesta valokuvaan annetussa laissa oikeutta loukkaavaksi katsottava käyttö edellyttää jonkin oikeuden suojaksi annetun lain säännöksen rikkomista. Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että pelkkä tekijänoikeudellisesti suojatun aineiston siirto tietystä paikasta toiseen paikkaan ei sellaisenaan riko mitään tekijänoikeuden suojaksi annettua säännöstä eikä se myöskään ole rikkonut oikeudesta valokuvaan annetussa laissa oikeuden suojaksi annettua säännöstä. Tämä johtuu siitä, että esimerkiksi pelkässä teoksen siirtämisessä paikasta toiseen ei tapahdu mitään tekijänoikeuslain 2 tai 3 §:ssä tarkoitettua teoksen hyödyntämistä. Vastaavasti oikeudesta valokuvan annetun lain nojalla suojatun valokuvan siirtämisessä ei ole tapahtunut esimerkiksi lain 1 §:ssä tarkoitettua kappaleen valmistamista tai julkista näyttämistä. Sen sijaan esimerkiksi voimassa olevan tekijänoikeuslain nojalla valokuvateoksen vuokraaminen ilman tekijän tai muun oikeudenhaltijan lupaa yleisölle niin, että periaatteessa kuka tahansa saa maksua vastaan teoksen hallintaansa ajallisesti rajoitetuksi ajaksi, loukkaa tekijänoikeutta valokuvaan.

Yksittäisten tietojen antaminen teoksista taikka tekijänoikeuslain 49 ja 49 a §:n nojalla suojatuista tuotteista on tekijänoikeudellisesti vapaata. Siihen ei tarvita aineiston tekijän tai muun oikeudenhaltijan lupaa. Myös tietojen antaminen oikeudesta valokuvaan annetun lain nojalla suojatuista valokuvista on ollut tekijänoikeudellisesti vapaata.

Tekijänoikeuksia voidaan loukata sen sijaan esimerkiksi siinä tapauksessa, että siirrettyyn aineistoon sisältyvistä valokuvista valmistetaan kappaleita ilman tekijän tai tekijänoikeuslain 49 a §:ssä tarkoitetun valokuvaajan lupaa ja ilman vapaaseen kappaleen valmistamiseen oikeuttavan rajoitussäännöksen tukea.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että esimerkiksi ympäristöministeriö voi hyödyntää harjutuskimusaineistoa tekijänoikeudellisesti, jos sillä on aineistoon tekijänoikeudellisia oikeuksia. Ympäristöministeriö voi antaa toiselle taholle oikeuden hyödyntää harjutuskimusaineistoa tekijänoikeudellisesti, jos sillä on oikeuksien edelleenluovutus-oikeus. Ministeriö voi luovuttaa oikeuksia siinä laajuudessa, jossa se itse on oikeuksia saanut.

2) Onko Kontturin tekijänoikeuksia loukattu, kun hänen ottamiensa ainutlaatuisia harjuvalokuvia on käytetty lupaa kysymättä?

Esitetty kysymys koskee kahta Osmo Kontturin ottamaksi merkittyä valokuvaa, jotka on toisinnettu sivuilla 7 ja 24 julkaisussa "Metsäluonto ja

metsänhoito Pohjois-Karjalassa". Julkaisusta ilmenee, että se on painettu Joensuussa vuonna 1995.

Kysymyksessä tarkoitettu julkaisu on metsänhoidon opas, joka esipuheensa mukaan on tarkoitettu metsänomistajille havainnolliseksi tiedon lähteeksi ja suositukseksi metsäluonnon hoidosta. Opas on 67-sivuinen. Se jakaantuu Pohjois-Karjalan luontoa, metsäluonnon hoitoa talousmetsissä ja metsien merkitystä Pohjois-Karjalalle valottaviin osuuksiin. Pohjois-Karjalan luonnosta kerrotaan sen yleispiirteistä ja erikoisuuksista. Esille nostetaan sen keskeisimpiä luonnonarvoja, joita voidaan säilyttää vähäisin tuotantomerenetyksin myös metsien tehokkaan hyödyntämisen yhteydessä. Metsäluonnon hoito talousmetsissä -osassa esitetään oppaan suositukset metsänomistajille.

Toinen Kontturin ottamaksi merkitty, vaaramaisemaa ilmasta päin esittävä kuva on otettu oppaan kappaleen "Pohjois-Karjalan luonto" alakappaleeseen "Luonnonmaantieteellinen asema". Siinä kerrotaan Pohjois-Karjalan luonnonolosuhteista. Sen mukaan (mm.) Pohjois-Karjalan maisemaa hallitsevat vesistöjen runsaus, vaara-alueet, metsät ja laajat suoalueet. Kontturin kuvan kuvatekstin mukaan "Vesistöt ja jylhät vaaramaisemat ovat Pohjois-Karjalalle tyypillistä luonnonmaisemaa kauneimmillaan. Kuvissa maisemia Kolin alueesta."

Toinen Kontturin ottamaksi merkitty, suoaluetta ilmasta päin esittävä kuva on otettu oppaan kappaleen "Pohjois-Karjalan luonto" alakappaleeseen "Luonnon tila ja luonnonsuojelun tarpeet". Siinä kerrotaan otsikon mukaisesti luontoa kohdanneista muutoksista ja luonnonsuojelusta. Kontturin kuvan kuvatekstin mukaan "Ilomantsin Kesonsuo on yksi Pohjois-Karjalan arvokkaimmista luonnonsuojelualueista".

Kontturin ottamiksi merkittyjen valokuvien käyttö edellä viitatussa julkaisussa arvioidaan joko oikeudesta valokuvaan annetun lain taikka tekijänoikeuslain nojalla. Jos kirjan valmistaminen ja julkaiseminen on tapahtunut ennen 1.5.1995, tilanne arvioidaan oikeudesta valokuvaan annetun lain nojalla. Jos valmistaminen ja julkaiseminen on tapahtunut 1.5.1995 jälkeen, tilanne arvioidaan tekijänoikeuslain nojalla.

Oikeudesta valokuvaan annetun lain mukaan valokuvaajalla on oikeus määrätä valokuvasta muun muassa valmistamalla siitä kappaleita. Tätä kappaleenvalmistusoikeutta on rajoitettu muun muassa lain 7 §:ssä. Sen mukaan arvostelevaan tai tieteelliseen esitykseen saa ottaa siihen liittyviä julkistettuja valokuvia. Kansantajuistieteelliseen esitykseen kuvia saa kuitenkin ottaa vain korvausta vastaan. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että kysymyksessä tarkoitettuun valokuvien käyttämiseen eivät sovellu muut oikeudesta valokuvaan annetun lain valokuvaajan oikeutta rajoittavat säännökset. Valokuvain 4 §:n nojalla valokuva katsotaan julkistetuksi, kun se luvallisesti on julkaistu, pantu julkisesti näytteille tai muutoin saatettu yleisön saataviin. Edellä selostetun perusteella valokuvaan, jota ei ole julkistettu eli saatettu yleisön saataviin luvallisesti esimerkiksi

valokuvan kappaleita yleisölle levittämällä tai julkisesti näytteille panemalla, ei voida soveltaa lain 7 §:n rajoitusta.

Jos kysymyksessä tarkoitettuja valokuvia ei ollut lainkaan julkistettu ennen niiden ottamista "Metsäluonto ja metsänhoito Pohjois-Karjalassa" -julkaisuun, tilanteeseen ei voi tulla sovellettavaksi oikeudesta valokuvaan annetun lain 7 §. Tällöin kuvien käyttö on edellyttänyt oikeudenhaltijan lupaa. Jos kuvat oli julkistettu ennen niiden ottamista kirjaan, asiaa voidaan tarkastella lain 7 §:n kannalta. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että julkaisu "Metsäluonto ja metsänhoito Pohjois-Karjalassa" on helppotajuinen ja havainnollinen metsänomistajille suunnattu opaskirja. Sitä voidaan pitää oikeudesta valokuvaan annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuna kansantajuistieteellisenä esityksenä. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että Kontturin ottamiksi merkityt valokuvat liittyvät siihen tekstiin, jonka oheen ne on otettu. Näillä perusteilla tekijänoikeusneuvosto katsoo, että jos kysymyksessä tarkoitettuja valokuvia on hyödynnetty metsänhoito-oppaassa ennen 1.5.1995 ja valokuvat ovat olleet julkistettuja ennen niiden hyödyntämistä, valokuvat on voitu sisällyttää oppaaseen ilman oikeudenhaltijan lupaa. Oikeudenhaltijalle on kuitenkin syntynyt oikeus korvaukseen kuvien käytöstä.

Arvioitaessa asiaa tekijänoikeuslain nojalla Kontturin ottamiksi merkityt valokuvat voivat saada suojaa joko tekijänoikeuslain 1 §:n nojalla valokuvateoksina taikka tekijänoikeuslain 49 a §:n nojalla valokuvina. Kummassakin tapauksessa valokuvien toisintaminen julkaisuun edellyttää lähtökohtaisesti valokuvan oikeudenhaltijan lupaa. Ilman oikeudenhaltijan lupaa valokuvien hyödyntäminen kokonaisuudessaan on voinut olla sallittua tekijänoikeuslain 25 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla. Säännös soveltuu vain teokseen tai valokuvaan, joka on julkistettu eli joka on luvallisesti saatettu yleisön saataviin. Siten jos kysymyksessä tarkoitettuja valokuvia ei ollut lainkaan julkistettu ennen niiden ottamista "Metsäluonto ja metsänhoito Pohjois-Karjalassa" -julkaisuun, tilanteeseen ei voi tulla sovellettavaksi tekijänoikeuslain 25 §:n 1 momentin 1 kohta, vaan kuvien käyttö olisi edellyttänyt oikeudenhaltijan lupaa.

Siinä tapauksessa, että valokuvat oli julkistettu, asiaa on arvioitava myös edellä viitatussa rajoitussäännöksen valossa.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, ettei kysymyksessä tarkoitettua julkaisua voida pitää tieteellisenä esityksenä. Siten valokuvien hyödyntäminen julkaisussa ei ole ollut sallittua ilman kuvan oikeudenhaltijan lupaa tekijänoikeuslain 25 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla.

Puheenjohtaja

Niklas Bruun

Sihteeri

Kaisa-Reetta Karhu

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Sen ratkaisemiseen ovat osallistuneet tekijänoikeusneuvoston jäsenet Arto Alaspää, Niklas Bruun, Martti Heikkilä, Kai Nordberg, Pirkko Pesonen, Lauri Rechartt ja Markku Uotila.